

ישראל קורצ'ק אינשטיטוט
اسرائيل تقرا كورنشاك

אני מבקש את סליחתכם, ילדים

יאנוש קורצ'אק, כתבים ט', עמ' 281-284
תרגום: אורי אורלב

- מישהו אחר צריך ללמוד אותנו, אדוני – נשמע מהספסל האחרון קולו של אדם, זה שנשא שנה שנה בכתה.
- המורה לא השיב ורק התבונן באדם.
- המורה החדש לא ללמד אותנו?
- המורה לא השיב – תקן את משקפיו.
- בכתה השתררה דממה. זושיה חשבה: "הוא ממש חצוף, אדם זה, איך הוא לא מתבייש". וילדים רבים חשבו שהמורה מרגיש לא בנוח, אבל כלם נדרכו בסקרנות.
- מפני שהגיעו שלושה מורים לבית הספר. אחד לפני החפש הגדול, אחר כך עוד אחד, ועוד אחד. אבל כלם היו צעירים. השני דבר אתם הרבה.
- וצק בדיוק שחק בכדור. והצעיר:
- הי, גבר, איפה בית הספר שלכם?
- לא "ילד" אלא אומר "גבר".
- מסר את הכדור!
- תפס וזרק – לקח תנופה לאחור – וזרק את הכדור לשמים – וצק חשב שאבד אותו – מפני שהכדור נעלם מעיניו.
- ילדים רבים סובבו אותו מיד. הכל נחשו שזה המורה החדש.
- המורה הצעיר התנהג כאילו הוא נמצא כאן מזמן. התלוצץ, שאל, והכל על דברים משמחים: על הנקה, על פטריות, מי יודע לשחות, מי קופץ?
- בטח היית במלחמה, אדוני.
- הייתי, אחי. אם יצטרכו אלך עוד פעם.
- ואתה תלמד אותנו? – העז פיתק.
- נחיה ונראה.
- המתין קצת לפני בית הספר. שאל אם בנות שרות יותר טוב מבנים. ושר.
- אחר כך נכנס אל המורה, התהלך בבית הספר ואמר:
- "תהיו בריאים, חבר'ה" – ונסע. ולא חזר.
- הילדים יושבים וממתנים, אולי המורה הותיק יאמר להם משהו. ולא כלום.
- אמר רק לקום ולהתפלל. נאנחו הילדים פה ושם.
- שבו!
- אך הוא לא מתנשב – עומד – ומסתכל עקשן מבעד החלון, לא על אדם.
- בעבר שמחו כששר המורה תלה את מבטו בחלון מפני שאז מי שהיה צריך להשיב לא היה חייב לדעת ויכול היה להשיב תשובה לא נכונה, והמורה בכלל לא הקשיב.
- אבל עקשן כאלו עזב גרד על הילדים: הם רוצים לדעת.
- המורה הסיר את משקפיו, חזר ונגב אותו למרות שהיו נקיות, חזר והרפיבו על אפו.
- בטח יגיד משהו. ורק שאדם לא יפתח את הפה. הנה, עכשו – הוא כבר מתחיל.

ישראל קורצ'ק קורצ'ק
 ישראל תפרא קורצ'ק

- שְׁקֵט, לא לִפְטֹט.

מִיָּד יִדְבֵר.

- וּבָכֹן... מָה רְצִיתִי לומר?

נָכוֹן נְחָשׁוּ הַיְלָדִים. הוּא הַתְּחִיל.

- בּוֹא הִנֵּה, אָדָם.

אָדָם מִשְׁתַּהַה.

- אָדָם, לָךְ – לָךְ כָּבֵר. הַמוֹרָה קוֹרֵא לָךְ.

- עָלֶיךָ לְדַעַת, וְלָדִי, שְׁאַנִּי אֶלְמַד אֶתְכֶם.

הַהוּא אָמַר: "גָּבֵר" – "אֲחִי" – "חֻבְרִיה".

- כֵּן, אֲנִי אֶלְמַד אֶתְכֶם. תִּתְאַזְרוּ בְּסִבְלָנוֹת. עוֹד שָׁנָה אַחַת, הַשָּׁנָה הַזֹּאת.

בֵּית הַסֵּפֶר שָׁלְנוּ לֹא מוֹצֵא חוֹ בְּעֵינֵי הָאֲדוֹנִים הַצְּעִירִים הַלָּלוּ. דְּלוֹת אֶצְלָנוּ, מְעַט מְדִי, צָפוּף מְדִי, עֲצוּב מְדִי. הָיוּ כָּאֵן כָּבֵר חֲמֻשָּׁה.

- שְׁלוּשָׁה.

- אַתֶּם רְאִיתֶם רַק שְׁלוּשָׁה, מִפְּנֵי שְׁשָׁנִים בְּכֻלָּל לֹא רָצוּ לְרֵאוֹת. בְּטַח הָיוּ עוֹד יוֹתֵר.

וְאֲנִי לְמַדְתִּי אֶת הָאֲבוֹת שֶׁל כְּלֶכֶם, כָּאֵן, בְּבֵית הַסֵּפֶר. אַתֶּם זוֹכְרִים, סִפְרֹתֵי לְכֶם...

- לְמָה שְׁלֹא נִזְכֵּר?

הַמוֹרָה הַתְּחִיל לְסַפֵּר אֶת מָה שֶׁהִם כָּבֵר יוֹדְעִים כְּבִיכּוֹל, אֵךְ שׁוּב מְסַפֵּר בְּצוּרָה אַחֶרֶת. כָּבֵר אֵינּוּ מְדַבֵּר עַל פּוֹלִיוּ כְּלָה, עַל וְרָשָׁה, וְיִלְנָה, פּוֹזְנֵן וְלִיטָא, אֶלָּא רַק עַל בֵּית הַסֵּפֶר. שְׁבִית הַסֵּפֶר יָשׁוּ וְהוּא זָקוּן, וְשְׁבִית הַסֵּפֶר הִזָּה יָמוֹת בְּקָרוֹב כְּמוֹ סַבָּא זָקוּן, עֲגוּף וְחוֹלָה.

- לֹא יִקַּח זְמַן רַב, וְיִבְנֶה כָּאֵן בֵּית לְבָנִים כְּמוֹ בְּמִרְכָּז הָעִיר. לֵיד בֵּית הַסֵּפֶר יִהְיֶה מְגֻרָשׁ

מְשֻׁחָקִים. יִהְיוּ אוֹלָמוֹת גְּדוֹלִים וְחִלּוֹנוֹת גְּבוּהִים. עַל הַקִּירוֹת יִתְּלוּ תְּמוֹנוֹת יְפוֹת.

הַתְּעַמְלוֹת, טִיוִלִים – עִם תְּזוּמָרֶת – עִם דָּגָל. כָּל מֵינֵי הַצְּגוֹת, חֲגִילוֹת עֲלִיזוֹת, כְּדוּרִים גְּדוֹלִים – בּוֹדָאֵי גַם קְלִיעָה לְמִטְרָה.

- וְנִדְנָדָה?

- בְּטַח גַּם נִדְנָדָה. יִהְיוּ גַם תְּמוֹנוֹת נְעוֹת עַל פְּנֵי הַקִּיר, הָאֲנָשִׁים מִתְּהַלְכִים בְּאוֹתוֹן הַתְּמוֹנוֹת –

מְמֻשׁ כְּמוֹ בְּחַיִּים. אֶבֶל צְרִיף לְהַחֲשִׁיף אֶת הַחֹדֶר, וְלְהֶאֱפִיל אֶת הַחִלּוֹנוֹת, אַחֶרֶת לֹא רוֹאִים.

וְכִתְבוּ בְּעֵתוֹן שֶׁהַמְצִיאוֹ טִלְגְּרַף חֲדָשׁ, שְׁאֵם מִיִּשְׁהוּ מְסַפֵּר סִפּוֹר בְּנִרְשָׁה אֶפְשָׁר לְשָׁמַע אוֹתוֹ בְּעֶזְרַת הַחֲשָׁמֶל בְּכָל בֵּית סֵפֶר. זֶה הַכֹּל.

אֲנִי יוֹדַע שֶׁצָּפוּף לְכֶם וְלֹא נוֹחַ לְשָׁבֵת, וְהָרִי יִשְׁנֵם סִפְרִים טוֹבִים יוֹתֵר בְּמִקוֹמוֹת אַחֵרִים.

אֶבֶל זֶה עוֹלָה הַרְבֵּה כֶּסֶף. וְאֲנִיחֵנוּ עֲנִיִּים עֲדִין. וְאִם אִמָּא לֹא יְכוֹלָה לְקַנּוֹת מִשֶּׁהוּ לֵידָד שְׁלָה,

הִיא לֹא תִקְנֶה, גַּם אִם הִיא רוֹצֶה מְאוֹד וְתִבְכֶּה בְּדַמְעוֹת. וְמָה לַעֲשׂוֹת, הָרִי לֹא תוּכַל לְמַכּוֹר

דַּמְעוֹתֶיהָ, אִישׁ לֹא זָקוּק לָהּ.

רַק אֱלֹהִים מוֹנֶה אֶת הַדַּמְעוֹת שֶׁל אֲבוֹת וְאִמָּהוֹת, וְגַם שֶׁל אֲנָשִׁים כְּמוֹנֵי, מוֹרִים זָקֵנִים –

וּבוֹנֵה מִהַדַּמְעוֹת הַלָּלוּ.

אֱלֹהִים נָתַן לָנוּ בֵּית סֵפֶר פּוֹלְנִי, אֶבֶל קֶשֶׁה לְקַבֵּל אֶת הָאֲמֻצָּעִים לְחֹדֶשׁ אֶת הַכֹּל, הַרְבֵּה יוֹתֵר

קֶשֶׁה. עֲכָשׁוּ יִהְיֶה כָּאֵן בֵּית סֵפֶר חֲדָשׁ, עֲשִׂיר. יְבוֹאוּ, יִהְרָסוּ אֶת הַצְּרִיף הַזֶּה, יִפְּנוּ אֶת

הַהִירִיסוֹת וְאֶת הַקְּרָשִׁים הָאֲכוּלִים רָקֵב. יִשְׁלִיכוּ לַעֲרָמָה אֶת הַדְּלָתוֹת, אֶת הַחִלּוֹנוֹת – יוֹבִילוּ

לְכָאֵן לְבָנִים – תִּתְחִיל הַעֲבוּדָה – מִמָּה שֵׁיֵשׁ עֲכָשׁוּ לֹא יִשְׁאָר שׁוּם דְּבָר. רַק זְכָרוֹנוֹת.

ישראל קורצק קורצ'אק
 اسرائيل تقرا كورنچسك

ואתם תלכו בנעלים לבית הספר בחרף וגם בקנף. יהיו לכם ספרים רבים יותר,

עם תמונות מענינות יותר. יהיו לכם מורים צעירים ללמד ולשחק.

עקשו הם לא רוצים לבוא הנה – אומרים: "מה, בחרבה כזאת?"

ואני מבקש את סליחתכם, ולדי, אני מבקש את סליחתך, אדם ולדי, שאנחנו עניים
 עדין, כמו במשפחה שהאב היה חולה זמן רב מאוד במחלה קשה, אבל התחיל להתאושש,
 מבין פתאום שנצל ממנות וזה עתה קם בפעם הראשונה, אף ראשו עליו סחרחר מחלשה
 ועדין אינו מסגל לעמוד לבד על רגליו – והוא נשען על בנו...

והמורה הזקן נשען על כתפו של אדם. אדם התקרב אליו והזדקף.

- ואני מבקש את סליחתכם, ולדים, שהשנה יהיה לכם עדין מורה לא חדש, לא צעיר,
 לא עליו – אני אלמד אתכם. תתאזרו בסבלנות מפני שזה לא נארך זמן רב.

ישתי דמעות זלגו מתחת למשקפיו.

דממה עמקה שוררת בפתח ומשום כך שומעים הכל את לחישתה של זושנה:

- אתה רואה אדם, מה שעשית.

והמורה הציץ באדם ושאל:

- אינך כועס עלי?

- מה יש לי לזעם. הרי לא אנחנו. אנחנו אוהבים אותך.

כך התחילה השנה החדשה בבית ספר עני בכפר.

